

100 DE ANI DE LA NAȘTEREA PROFESORULUI VASILE V. CAMELEA

CORNEL CONSTANTINESCU

Vasile V. Camelea s-a născut la 18 februarie 1915, în localitatea Berevoiești, județul Muscel și a murit la 31 iulie 1994, la București.

După absolvirea școlii primare din Berevoiești și a liceului *Dinicu Golescu*, din Câmpulung Muscel, studiază la Universitatea din București (Facultatea de Litere și Filozofie). Se specializează, sub îndrumarea profesorului Dimitrie Gusti, în sociologie. Își ia licența (1939) și doctoratul în sociologie (1947). Este membru al Școlii Sociologice de la București și al Institutului Social Român; participă la cercetările efectuate în cadrul campaniilor monografice sociologice. Din 1964 este șeful secției de Antropologie Socială și Culturală a Centrului de Cercetări Antropologice al Academiei Române, iar din 1972 titularul cursului de antropologie socială și culturală la Facultatea de Filozofie, secția de filozofie și sociologie. Este redactor-șef adjunct al revistelor *Studii și Cercetări de Antropologie și Annuaire Roumain d'Anthropologie*, membru al Comisiei de Antropologie și Etnologie al Academiei și al Comisiei Naționale de Demografie.

Contribuțiile lui V. V. Camelea în domeniul sociologiei și antropologiei sociale și culturale sunt recunoscute și prețuite de marii sociologi și antropologi contemporani: Claude Levi Strauss, Margaret Mead, Sol Tax, Robert Gessain, Eugen P. Banks. Membru al societăților *Southwestern Anthropology* și *Current Anthropology* (SUA), colaborator la programul UNESCO – *Human Adaptation 2 – Romania*. Premiul *Victor Babeș* al Academiei Române.

În activitatea de creație științifică a lui V. Camelea se disting două etape: prima (1934–1948), în care se produce afirmarea și consacrarea sa ca sociolog; a doua, când se afirmă ca inițiator al antropologiei sociale și culturale. În prima, realizează o cercetare monografică intensivă a obștei moșnenilor din satul Berevoiești (1934–1947). Rezultatele cercetării sunt expuse în lucrarea *Satul Berevoiești. Obștea moșnenilor*, al cărei prim volum este publicat în 1946. Volumul al doilea are ca obiect cercetarea monografică propriu-zisă a satului Berevoiești, care se constituie și în teza sa de doctorat (susținută în 1947). Fragmente din teză sunt preluate de către Henri H. Sthal în cursul tipărit de *Sociologia satului devălmaș*, sau au fost publicate de către autor în actele

---

Adresa de contact a autorului: Cornel Constantinescu, Universitatea de Stat din Pitești, str. Gheorghe Doja, nr. 41, Pitești, Argeș, România, e-mail: mmc77ag@yahoo.com.

congreselor internaționale de științe antropologice și etnologice de la Paris (1960) și Moscova (1964). Dimitrie Gusti apreciază teza de doctorat a lui V. V. Caramelea drept *o monografie istorică ..., un studiu foarte documentat și complet original despre evoluția organizării sociale a unui sat în răstimp de patru secole, 1532–1947, reconstituind și analizând, cu multă pricepere, fazele de dezvoltare până la structura economică, juridică și socială de azi*. Participă la prima campanie sociologică regională inițiată de Școala Sociologică de la București (1939, *Țara Oltului*, sub conducerea lui Traian Herseni). În cadrul campaniei se ocupă de elaborarea unei tipologii a composesoratelor Țării Oltului. Din anul 1957 datează începuturile activității în cadrul Centrului de Cercetări Antropologice al Academiei, marcate de participarea la cercetări care au drept finalitate elaborarea monografiilor unor sate arhaice din Hațeg.

Anul 1960 marchează începutul celei de-a doua etape din activitatea sa științifică, *dominată de eforturile de a impune și de a consacra în România antropologia socială și culturală*. Devine titular al postului de specialist în științe sociale al Centrului de Cercetări Antropologice. În august 1964 este înființată secția de Antropologie Socială și Culturală în cadrul Centrului de Cercetări Antropologice. Este actul recunoașterii oficiale a antropologiei sociale și culturale ca disciplină științifică în România. În deceniile care urmează, antropologia socială și culturală românească își precizează, prin contribuția decisivă a lui V.V. Caramelea, cadrul teoretic și metodologic. Pentru experimentarea metodelor și tehnicilor și verificarea ipotezelor sunt prezentate peste 80 de studii și articole publicate în reviste de specialitate. Anul 1972 consacră definitiv antropologia socială și culturală în România prin inaugurarea primului curs de antropologie socială și culturală. La Facultatea de Filozofie a Universității din București, timp de peste un deceniu, V.V. Caramelea este titularul cursului. Totodată organizează și îndrumă 14 campanii de cercetare a studenților în stațiile-pilot. Obiectivul publicistic principal al antropologiei sociale și culturale românești a fost (începând cu anul 1972) elaborarea *Atlasului axiologic al culturii poporului român* pe baza cercetărilor orientărilor de valoare. Într-o primă etapă, investigarea orientărilor de valoare se realizează de către V.V. Caramelea în colaborare cu prof. Eugene P. Banka (SUA), în județul Argeș. În cea de-a doua etapă cercetările se extind la nivelul întregii țări – în 34 de stații-pilot (17 urbane și 17 rurale) și se realizează echipe complexe de studenți, doctoranzi, cercetători români și străini (SUA, Norvegia, Argentina, Ecuador, Republica Sud-Africană, Guineea Bissau). Cercetarea cuprinde, alături de orientările de valoare, valorile focale și valorile concrete. Pe măsura derulării cercetărilor, rezultatele sunt prezentate în cadrul unor manifestări științifice naționale (Universitatea din București, Comisia de Antropologie și Etnologie a Academiei, Centrul de Cercetări Sociologice din București) și internaționale (Congresul de Sociologie de la Torun, Congresul de Istorie a Științei – București, 1981, Adunarea Generală a Antropologilor, SUA) precum și în teze de licență și doctorat, în studii și articole. Este realizat și un film antropologic – *Pagini pentru un Atlas* – de către Studioul *Alexandru Sahia* din

București, care redă momentele semnificative ale desfășurării cercetării și analizei rezultatelor în stațiile-pilot din Argeș.

V.V. Caramela este, vreme de trei decenii, inspiratorul și organizatorul cercetării antropologice sociale și culturale în România, creatorul primei școli naționale de antropologie socială și culturală. Deși relativ nouă, antropologia socială și culturală românească s-a impus ca o disciplină cu profil propriu exprimat, în principal, prin orientarea cercetării propriei culturi, integralitate, interdisciplinaritate, utilizarea metodei stațiilor-pilot și celei a atlasului.

Discipol al profesorului Dimitrie Gusti, V.V. Caramela se remarcă și ca sociolog, fiind un excelent cercetător al realităților sociale pe care le interpretează într-o inconfundabilă manieră personală.

***

Pe 4 noiembrie a avut loc la Institutul de Antropologie „Francisc I. Rainer” al Academiei Române (director onorific acad. C. Bălăceanu Stolnici), în organizarea Asociației Române de Sociologie, Academia Română și Universității din Pitești – Simpozionul Național „100 de ani de la nașterea profesorului Vasile V. Caramela”.

Din partea gazdelor au vorbit dr. Cristiana Glavce – directorul Institutului de Antropologie, unde profesorul și-a desfășurat cea mai mare parte a activității sale științifice. Intervenția sa a fost completată de cea a prof. univ. dr. Alexandru Ispas – secretar științific al Institutului. A urmat o prezentare amplă a operei profesorului Vasile V. Caramela, efectuată de cel mai apropiat colaborator al său – urmașul și continuatorul său în antropologia socială și culturală românească, prof. univ. dr. Gheorghică Geană. Acesta a insistat asupra meritelor profesorului în plan intern, dar și pe recunoașterea sa internațională. Expunerea a fost ilustrată cu imagini din practicile studențești de la Câmpulung și Berevoiești, din anii '70.

Din partea Asociației Române de Sociologie, președintele său, prof. univ. dr. Cătălin Zamfir, membru corespondent al Academiei Române, directorul Institutului de Cercetare a Calității Vieții, participant la campaniile de cercetare inițiate de profesorul V.V. Caramela, a scos în evidență, în prezentarea sa, meritele științifice ale celui evocat, dar și calitățile sale umane. Prof. univ. dr. Elena Zamfir, participant la cercetările conduse de profesor în Câmpulung și Berevoiești, a subliniat în comunicarea susținută valoarea științifică a studiilor profesorului, dar și actualitatea acestora pentru antropologia socială și culturală. În intervenția sa, prof. univ. dr. Ioan Mărginean, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, a reliefat faptul că profesorul V.V. Caramela a fost deopotrivă sociolog și antropolog, și aceasta se poate ușor constata atât din tematica abordată în cercetările sale, precum și din metodologia utilizată.

Prof. univ. dr. Dan Banciu, de la Institutul de Sociologie al Academiei Române, a evocat avatarurile introducerii la Universitatea din București a cursului de Antropologie Socială și Culturală ținut de profesor studenților de la

specializările Filozofie și Sociologie, de la Facultatea de Filozofie la începutul anilor '70.

Din partea instituției care a organizat de fapt această manifestare – Departamentul de Asistență Socială a Universității din Pitești – au vorbit directorul său, prof. univ. dr. Maria Constantinescu, care, printre altele, a evocat ultima parte a activității științifice a profesorului și legăturile sale constante cu Argeșul, precum și subsemnatul, conf. univ. dr. Cornel Constantinescu, singurul participant care a fost studentul profesorului și a putut să pună în lumină și această latură a activității și personalității celui aniversat.

În finalul Simpozionului a avut loc lansarea celui de al 12-lea volum al Seriei Profiluri Sociologice, care apare la Editura Universității din Pitești. Este vorba de lucrarea „V.V. Caramela – Texte alese”, ediție îngrijită de Gheorghică Geană și Cornel Constantinescu, care repune în circulație unele dintre cele mai valoroase studii ale profesorului.

În ansamblul său, manifestarea poate fi apreciată drept o reușită științifică deplină.